

Réti Józsefné Ács Klára örökös tag

Hozzáadta: Aggod Józsefné
2010. February 11. Thursday 11:54

Az „Élő tanuk” sorozatban felkerestük Réti Klárit, akit Május Elseje Társaság 2007-ben örökös tagjává választott.

Amit elmond és leír magáról, valamint, amit élete során tett, vagy vall, az mind-mind visszavezethető gyermekkorából és kíséri egész életútján.

Idén lesz 80 éves a munkásszülők gyermekeként napvilágot látott Klári. „Apám születésem napján munka nélkül maradt és két évig alkalmi munkából és albérlőtartásból éltünk.”

Klári születésének évében kapcsolódott be édesapja az illegális mozgalomba. Szüleinek mindkét ágon több testvére tagja volt a szociáldemokrata pártnak, illetve az illegális kommunista pártnak. Ezért igen gyakoriak voltak a politikai viták a családtagok között. „Én eleinte értetlenül hallgattam, a szociáldemokraták szidták a kommunistákat, hogy miattuk vannak a nagy lebukások, a kommunisták meg szidták a szociáldemokratákat, hogy a munkások érdekében, főleg a társadalom megváltoztatása érdekében vajmi keveset tesznek.”

Száma nagy élményt jelentett, hogy már 10 éves korától elvitték hetente a vasárnapi Vasas matinékre. Itt találkozott olyan híres baloldali művészekkel, mint Major Tamás, Gobbi Hilda, Neményi Lili. 13 éves korától pedig a Vasas könyvtárba járhatott olvasgatni, olyankor be-benézett a vasas ifik foglalkozására. Megígérték neki, hogy 14 éves korában, születésnapjára ajándékként beiratkozhat a vasas-ifikhez. (A rendszerváltás óta nem volt a Vasas Székházban olyan Baranyai Ferenc által szervezett kulturális előadás, melyen Klári hiányzott volna. A ragaszkodás a gyermekkori élményéhez, a megváltozott politikai légkörben számára kiállást, de egyben biztatást is jelentett.) A vasas-ifikhez való csatlakozását azonban az 1944. március 19-i német megszállás keresztül húzta.

A család tagjai üldözötté váltak, most már nemcsak politikai szempontból. E napokra még úgy emlékszik vissza, hogy szülei minden igyekezetükkel azon voltak, hogy minél több iratot, kompromittáló újságot elégessenek. 1944. október 15-től apja illegálitásba vonult, bujkált. A nyilasok azonban elfogták.

A szűken vett családja túlélte a gettót, a megpróbáltatásokat, mit részben édesapja illegális kapcsolatának köszönhetek.

Klárinak az átélte nélkülözések miatt leromlott a szervezete, teste tele lett kelésekkel, ezért 1945 tavaszán nem tudta rögtön folytatni a tanulást. Azonban február -én már a VIII. kerületi ifik körében, a MADISZ-ban találkozhattunk vele. Mivel iskolába csak ösztől járt, minden szabadidejét ott töltve, igen aktívan bekapcsolódott az ifik munkájába. Itt nevelői lettek olyanok, mint Bíró Lívia, Pogány Róbert, Matusek Tivadar, Vörös János. „Hálával gondolok rájuk, sokat tanultam tőlük emberségből.” (A VIII. kerületi ifik az elmúlt évtizedekben felelevenítették kapcsolatukat, és időnként a Vasas Székházban találkoznak. Véletlen?!)

1945 őszén folytatta tanulmányait, a IX. kerületi Dobó Katalin közgazdasági technikumban, melynek elvégzése után, 1949-ben a Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatója lett. Az egyetemen sok nagyszerű ember tanította, akik kialakuló nézeteire nagy hatással voltak, pl. Nagy Tamás, Rudas László, Markos György, Pach Zsigmond Pál.

Mozgalmi munkát a középiskolában és az egyetemen a diákszövetségben végzett. Igen nagy élményt jelentett számára, mint minden fiatal számára, 1949-ben a Budapesten tartott VIT.

1949-53-ig egyetem, majd különböző minisztériumokban volt munkahelye: Építésügyi Minisztérium, Külkereskedelmi Minisztérium, Munkaügyi Minisztérium. Ez utóbbiból került nyugdíjba.

Visszatérve a családhoz: Szülei 1979-en ünnepelték 50. házassági évfordulójukat. Ő 1960-ig élt velük és a náluk lakó nagymamával. 1960-ban ment férjhez, férje előző házasságából egy fiút és egy lányt neveltek fel együtt. Ma már a gyerekek is nyugdíjasok. 2 unokája és 1 dédunokája van. Férje 1983-ban halt meg. A magányát megözvegyült édesanyjával osztotta meg, akit haláláig gondozott.

Az, amit 1956. október 23-án az Építésügyi Minisztérium Kossuth térre néző ablakából látott „szörnyű volt számomra, ahogy a forradalom ifjai nemzeti színű zászlókkal vonultak fel, és amiket kiabáltak, volt abban minden, nem kevés rasszizmus is.” A lengyel eseményekről érkező hírek, valamint a Petőfi Kör rendezvényein saját tapasztalata alapján úgy érezte, hogy közeleg az ellenforradalom. Október 24-én édesapjával együtt jelentkezett a Partizánszövetségben. A Partizánszövetség vezetői átküldték őket a HM-be, ahol Münnich Ferenc szervezte a jelentkezőket. Ott találkozott Klári Tóth Lajossal, aki ma az Örökös Tagok Tanácsadó Testületének elnöke. A Szabad Nép székház védelméhez került beosztásra, ahol Tóth Béla bácsi - egykori miskolci partizán - szervezte az ellenállást. Október 29-én az ott velük lévő honvéd tisztiiskolásokat elvezényelték, mindössze 60-an maradtak a védők. A Corvin-köziek támadása elől a hátsó kapun tudtak kimenekülni. A Partizánszövetségből a visszatérőket a nemzetőrségbe küldték, illetve a nőket haza. Így ő is hazatért Köztársaság tér közelében lévő lakásukba. Így a pártház akkor már zajló ostromát közelről látta. Munkahelyén, az Építésügyi Minisztériumban, halállistára került.

Decemberben kezdték szervezni a munkásőrséget, melybe jelentkezett. A század, amibe beosztásra került az Építésügyi Minisztérium, építésipari vállalatok és szakszervezetek dolgozóiból állt, áprilisban avatták őket fel Bokányi Dezső építőipari munkásörzászlóaljként. 1982-ig öltötte magára a munkásőrség egyenruháját. Kitüntetései, oklevelei a haza szolgálatáért tett gyakorlati tetteit bizonyítják. (Igen kedves emlék számára a gyermekkorában egy szavalóversenyen kapott oklevél.)

Az ifjúsági szervezetet „kinőve”, tagja lett a szakszervezetnek, az MSZMP-nek, majd 1997-ig a Munkáspártnak.

Legszívesebben a Munkaügyi Minisztériumban végzett munkájára emlékezik vissza, ahol foglalkoztatási előrejelzést terveztek, készítettek.

Szeretett dolgozni, emberek között lenni, meg édesanyja és saját eltartásához is szüksége volt a kereset kiegészítésre. Már nyugdíjasként vállalt munkát a Munkaügyi Kutatóban, ahol a KGST-vel kapcsolatos munkát végezte, annak felbomlásáig. Majd a Népeségkutató Intézetbe került a rendszerváltásig, ahonnan akkor minden baloldalt igyekeztek eltávolítani. Ez meg is történt. Ekkor felfigyelt az Uzsoki Kórház hirdetésre, ahol közgazdászt kerestek, 1,5 évig ott dolgozott. Akkor kezdték bevezetni a könyvelésben is a számítógép használatát, amit akkor még nem ismert. Ő már nyugdíjas volt régen, ezért továbbállt. A Bokányi Dezső építőipari szakközépiskolában lett könyvtáros. Az addig számára ismeretlen munkához többen adtak segítséget, segédanyagot részére.

Napjainkban is rendszeresen figyelemmel kíséri a civil szervezetek munkáját, és résztvesz megmozdulásaikon, gyűléseiken.

Az elmúlt évtizedben a MEASZ-ban végzett társadalmi munkát, a Nácizmus Üldözöttei Bizottságában szinte napi rendszerességgel. Több ismerősét, barátját is bevonta a nem kevés emberséget, türelmet, és fizikai munkát igénylő feladat ellátásába. A gettóban átélt gyermekkori élményei segítették őt az emberek gondjainak megértésében, a segítségnyújtásban. E munkát 2009-ben hagyta abba.

A Május Elseje Társaságban a 90-es évek vége óta dolgozik aktívan, a Felügyelő Bizottságnak hosszabb ideje választott tagja. 2007-ben a végzett munkája alapján javasolták - a nők közül elsőként - örökös taggá választását.

Rendszeres színház és hangverseny látogató. A korábbi években többször utazott külföldre. A barátaival minden hétvégén kirándulgatott a környékbeli hegyekbe. A korát meghazudtoló módon igyekezett minél előbb elsajátítani az

Internet-használatát, ezzel is bővítve ismereteit és küzdve a magányosság ellen.

A beszélgetés vége felé kissé irónikusan kérdezte: " úgye szép életem volt?" De maga felelt is rá: "sok szép is volt benne."1

Mikor mindezekről szót ejtettünk, összefoglalásként elmondta: "Nem kapitalizmust akartam, mellyel munkám egy része semmissé vált." "Nem nézek túl nagy optimizmussal a jobboldali kormány elé. Gazdaságilag nem tudja majd az ígéretét megvalósítani, ami újabb elégedetlenségi hullámot vált majd ki. Az pedig a szélsőjobbot erősíti. Ez ellen tennünk kell!"

/A fotók Tóth Miklós munkái/